

«Του '96 οι εκδρομείς...»

Του Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ

ΚΑΘΕ φορά, σε κάθε ευκαιρία, με κάθε αφορμή, ένας ετερόκλητος συνασπισμός ανθρώπων επιχειρεί να εκτροχιάσει τη χώρα από τη βασική πορεία της. Τα Ιμα, οι αγρότες της Θεσσαλίας, ο Οτσαλάν, το Κοσσυφοπέδιο, οι μαθητικές κινητοποιήσεις, η επίσκεψη του Κλίντον, το θρήσκευμα στις ταυτότητες, το «Εξπρές Σαμίνα», το «σύνδρομο των Βαλκανίων».

Να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους; Οι αφορμές αυτές έχουν δευτερεύουσα σημασία, λειτουργούν απλώς προσχηματικά. Ουδείς διαφωνεί με τον διπλανό του για το πόσο κακό πράγμα είναι οι βομβαρδισμοί, τα ναυάγια ή τα όπλα ανεμπλουτισμένου ουρανού. Ολοι όμως ξέρουμε ότι δεν είναι αυτή η διαφωνία μας: *συγκρούμαστε για την πορεία του τόπου*. Για το παρόν και το μέλλον του.

Από το 1996, όταν η επαγγελία του εκσυγχρονισμού αναδείχθηκε σε ηγεμονική κατευθυντήρια δύναμη της κοινωνίας, ο τόπος ζει μια βαθιά ιδεολογική σύγκρουση. Ακριβώς όπως ένα σύνολο ετερογενών δυνάμεων μορφοποιήθηκε μέσα από την εκσυγχρονιστική προοπτική, ένας άλλος ετερόκλητος συνασπισμός πασχίζει καθημερινά να την οδηγήσει στο ναυάγιο. Εστω και αν μαζί της ναυαγήσει ο τόπος.

Τα κίνητρά τους πολλά και διαφορετικά. Δεν με απασχολούν. Πιο πολύ με τρομάζουν τα παραμορφωμένα πρόσωπα. Το πάθος εξηγείται ίσως από την αίσθηση μιας διαρκούς ήττας, μια αντίπαλης, πανίσχυρης, αδυσώπητης (να το δεχθώ...) λογικής που παρασύρει τα πάντα στον δρόμο της. Μια «*νέα κοινωνία*» σκληρή και ανταγωνιστική, η οποία δεν αφήνει πολλά περιθώρια αμφισβήτησης.

Η εμπάθεια όμως; Ο φανατισμός; Είναι το μίσος για τον κόσμο που έρχεται ή η απόγνωση γι' αυτόν που φεύγει; Δεν τους αρέσει η φωτογραφία που βλέπουν ή εξεγείρονται επειδή δεν διακρίνουν σ' αυτήν τον εαυτό τους;

Αναρωπιέμαι εντελώς φιλολογικά. Δεν με ενδιαφέρει το ψυχγράφημα. Με νοιάζει η σύγκρουση. Θεωρητικά δεν έχει κάτι το ξεχωριστό: *Κάθε φορά που μια κοινωνία κά-*

νει ένα άλμα προόδου προκύπτει σύγκρουση με τις δυνάμεις που απειλούνται από αυτό. Οσοι δεν γουστάρουν μια Ελλάδα διαφορετική, πιο ανταγωνιστική, πιο σύγχρονη, πιο αποδοτική, πιο ευρωπαϊκή, κινητοποιούνται για να την αποτρέψουν. Το ίδιο συνέβη το 1895, το 1915 ή το 1920. Σε κάθε κοινωνία, σε κάθε στιγμή, υπάρχουν δυνάμεις προόδου και δυνάμεις υστέρησης.

Με μια διαφορά. Οτι αυτή τη φορά το εκσυγχρονιστικό ρεύμα γίνεται πιο συντριπτικό, πιο ακατανίκητο, επειδή στηρίζεται σε μια διεθνή πραγματικότητα που το νομιμο-

■
Από το 1996 η Ελλάδα ζει τη βαθύτερη ιδεολογική σύγκρουση της ιστορίας της. Αλλά, δυστυχώς, τη ζει με μισόλογα

ποiei και το καθιστά σχεδόν αναπόφευκτο.

Και με μια ομοιότητα. Οτι μέσα στην Ελλάδα η εκσυγχρονιστική επαγγελία δεν είναι αυτονόητη πλειοψηφική. Στις προηγούμενες περιπτώσεις ήταν σίγουρα μειοψηφία. Τώρα το πράγμα παίζεται.

Αποτέλεσμα; Οι ηττημένοι του 1996 (και ηττημένοι του '96 υπάρχουν κάθε είδους...) αποδίδουν τη μειονεξία τους στο βάρος του διεθνούς παράγοντα. Και επιχειρούν να αποκόψουν την Ελλάδα από αυτόν. Αυτό το αντιδυτικό και αντιευρωπαϊκό κλίμα που καλλιεργείται, αυτός ο απομονωτισμός που διογκώνεται, αυτή η αυτάρεσκη εθνική ανωτερότητα που διακινείται δεν είναι συγκυρικά συμπτώματα. Είναι στρατηγικές επιλογές. Προσδοκούν ότι μια Ελλάδα μόνη θα την αλώσουν ευκολότερα.

Η σκέψη τους δεν είναι κακή. Πόσο μάλλον που έχω την αίσθηση ότι δεν έχουν καταλάβει το κόλπο όλοι «*του '96 οι εκδρομείς*». Και βλακωδώς παρακάμπτουν τη σύγκρουση, προσπαθούν να την αποφύγουν. Ετσι συνοδοιπορούν συχνά με τη στρατηγική των αναπάλων τους, νομιμοποιούν ιδεολογικά τη ρητορική τους, ανέχονται να ζουν υπό έλεγχο φρονημάτων. Ως εδώ, βεβαίως, η υπεκφυγή δεν τους κόστισε. Αύριο όμως;